

ROZEGNAĆ (18) *vb pf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf rozegnać (3). ◇ *fut* 3 *sg* rozż(e)nie (1), [rozdz(e)nie]. ◇ [2 *pl* rozż(e)niecie.] ◇ 3 *pl* rozżoną (1). ◇ *praet* 3 *sg m* rozegnął (7). *f* rozegnała (2). ◇ 3 *pl m pers* rozegnali (2). *m an* rozegnali [*cum N pl: lwi*] (1). ◇ *part praet act* rozegnawszy (2).

Sł stp: rozegnać, rozgnać, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Rozpędzić, rozproszyć, rozgonić; dispergere Vulg, PolAnt; dimittere Vulg; expellere PolAnt; propellere Modrz [w tym: kogo (10), co (żywołne) (1), co (3)] (16) : LibMal 1546/112v; Wyfzedł tedy [Samson]/ y iął trzy łtá Liłzek/ y powiázał ie (iednę zdrugą) zá ogony/ á w pośrzodku v ogonow przywiázał pochodnie/ ktore zapaliwfy rozegnał żeby y tám y łám roznie bieżály. Leop Iudic 15/5, Eccli 28/16, Ier 50/17; Abowiem Pan ony narody dla niepráwości ich rozegnał przed wámi. BibRadz Deut 9/4; Chcełzi plułkwy rozegnać álbo pogubić/ okadzay częłto miełtcá w kthorych plułkwy łą/ gnoiem bydłęcym. SienLek 159; BudBib Ps 68/30[31]; ModrzBaz 31; łam tam [tj. do domu gry] łzedł/ y łtoły/ kárty/ kołtki/ pieniádze/ poprzewracał y rozłypał/ y kołtery rozegnał. SkarŻyw 414; Ludkom vbogim káplany rozegnáli [heretycy]: kościóły popułtołzyli y złupili SkarKazSej 685a; [TomZbrudzBrul Deut 28/64].*

[*rozegnać między kogo: disperget in omnes gentes. rozdzene [lege: rozdzienie] wálł myedzi rołmayte narodzi TomZbrudzBrul Deut 4/27.*

rozegnać skąd po czym: A dla tego názwano iełt imię miáłtá onego Babel/ iż łie tám pomiełzał ieżyk włlyłtornałtkiey ziemie/ á łthámłąd rozegnał ie Pan po włyżćkich kráinách. Leop Gen 11/9 (Linde).]

Zwoty: »rozegnać rozno [= w róźne strony]« (1): Rychłó potym powietrze wielkie włtáło/ [...] gđzie nam czterzy Nawy vtonęły/ á drugie wiátr rozegnał rozno BielKron 453.

»rozegnać na wschod i na zachod« (1): y rozegnáli włyżtki podolány [tj. mieszkańców doliny] ná włchod y ná zachod [fugaverunt ... ad orientem et ad occidentem]. BudBib 1.Par 12/15.

Szereg: »rozegnać, wymiotać« (1): Y obaczył to ten włzechmogący Pan/ iż thá nádzyeiał omylna miáłá zázwdy vność y ná potym ony wierne á krwią łwiętą odkupione owiećki iego/ wnet ono włyżtko rozegnał/ wymiotał z wielkim gniewem łwoim. RejPos 198.

a. *Rozdzielić [kogo (pl)] (1) : Aż ich [żyjących rozrzutnie panią i gaszką] nędzá rozżenie: tá czyni rozbráty W towarzýłtwie nierządny/ między Pány łwáty. KlonWor 59.*

b. *O łwietle: rozpraszać mrok (2) :*

Zwrot:»rozegnać ciemności« (1): Discutere tenebras, Rozegnać ciemności. Mącz 339a.

Przen: O rozprzestrzenianiu się chrześcijaństwa (1) :

W porównaniu (1): Aż potym ony ták łprofne Bálwochwálłtwá y łtráłzne ciemności łáłká y dobroć Chriłtułá Iełufá [...] / iáko naiáłnieyłza pochodnia ołwiećiwfy rozegnałá StryjKron 145.

2. *Zlikwidować, usunąć, sprawić, że zaniknie [co] (3) : Alifz Piotr łwięty/ proźne one nieprzyaciellkie wśiłowánia/ na dołwiadczenie łtátku od Bogá przepułzczone/ rozegnał. SkarŻyw 471; [Jełsi chmury niepegodne rozganiacie lecie, czemuż zimie mrozu, dzwoniąc teź nie rozżeniecie? BogowieFalsz 220].*

W porównaniu (1): Ale wnet náfzê lámenty vítaná/ Gdy łódzie rułzâ/ á wiátry náftaná/ Któré iáko defcz náfzê łzy rozżoną [tj. łzy ustaną z powodu nadejścia sprzyjających żegludze wiatrów]/ Póydâ iedné tą/ drugié owâ łtronâ. *Górntroas* 68.

a. *O objawach chorobowych (1):* [W razie zaziębienia] załtanawiać krew/ łtwardzić/ zgęfcić/ zatkać/ rozegnać gorączolci z wilkofciami *FalZioł* [*8].

Synonimy: 1., 2. rozpędzić, rozrzucić; 1. rozproszyc.

Formacje współrdzenne cf GNAĆ.

Cf **ROZEGNANIE, ROZEGNANY**

ECB